

*II. Особливості спеціального досудового розслідування
і судового провадження*

**СПЕЦІАЛЬНЕ ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ
І СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ
(*IN ABSENTIA*) ТА ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЯ:
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ**

О. КУЧИНСЬКА
*доктор юридичних наук,
професор кафедри правосуддя
(Київський національний університет
імені Тараса Шевченка)*

І. ЧЕРНИЧЕНКО
*кандидат юридичних наук, викладач
(Природничо-гуманітарний коледж
Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»)*

Присутність особи у судовому засіданні є однією з фундаментальних гарантій права на справедливий судовий розгляд. Це встановлюється п. 3 «с» ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. (далі — Конвенція), відповідно до якого кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має право захищати себе особисто чи використо-

увати правову допомогу захисника, вибраного на власний розсуд. Пунктом 3 «d» ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. також регламентується право кожного при розгляді пред'явленого обвинувачення бути присутнім і захищати себе особисто або за посередництвом обраного захисника.

Прийняття Кримінального процесуального кодексу України від 13 квіт-

ня 2012 р. (далі — КПК України, Кодекс) стало важливим етапом реформування системи кримінальної юстиції у напрямі подальшої демократизації, гуманізації, посилення захисту прав і свобод людини відповідно до вимог міжнародних правових актів. Зокрема, це стосується передбачення можливості здійснення кримінального провадження за відсутності підозрюваного або обвинуваченого (*in absentia*), проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції.

Застосуванню так званого «заочного судового розгляду» присвячені праці Д. Арабулі, О. Захарченка, С. Головатого, К. Калиновського, В. Маляренка, Г. Матвієвської, В. Трофименка, А. Тукієва. Що ж до відеоконференції, то окремі аспекти її застосування досліджували такі вчені, як Л. Алексеева, К. Архипова, О. Волеводз, Ф. Вяткін, О. Клементьєв, Є. Кокотова, П. Літвішко, Т. Михальчук, В. Пашковський, М. Сегай, А. Сизоненко, М. Смирнов, М. Сокиран, Ю. Черноус та ін.

Безумовно, праці названих учених є значним внеском у вирішенні окремих питань, однак актуальним і необхідним є дослідження правової регламентації та процедури застосування спеціального досудового розслідування, судового провадження за відсутності підозрюваного або обвинуваченого і відеоконференції, враховуючи теоретичний і практичний інтерес до названих новел КПК України та відсутність комплексних досліджень із цих питань.

Метою статті є дослідження правової регламентації «заочного судового розгляду» та відеоконференції міжнародними нормативно-правовими актами, в законодавстві зарубіжних країн, практиці Європейського суду з прав людини (далі — ЄСПЛ), процедури застосування цих інститутів, етапів їх впровадження в Україні та визначення відмінностей між ними.

Можливість здійснення «заочного судового розгляду» та постановлення вироків за відсутності обвинуваченого передбачена, зокрема, Європейською конвенцією про міжнародну дійсність кримінальних вироків від 28 травня 1970 р. [1]. Комітет Міністрів Ради Європи у п. 9 ч. «а» розділу III Рекомендації № R (87) 18 «Щодо спрощення кримінального правосуддя», прийнятій 17 вересня 1987 р. [2], пропонував державам-членам розглянути питання про надання судам першої інстанції можливості хоча б щодо злочинів невеликої тяжкості та з урахуванням можливої міри покарання розглядати справи і постановлювати у них рішення за відсутності обвинуваченого з дотриманням певних умов. Такі умови визначені в розділі I Резолюції № (75) 11 Комітету Міністрів Ради Європи від 19 січня 1973 р. «Про критерії, які регламентують розгляд, що проводиться за відсутності обвинуваченого» [3]. Насамперед ними є: своєчасність повідомлення особи; надання достатнього часу для підготовки до захисту; надання особі судового рішення, прийнятого за результатами такого розгляду, й права на його оскарження; забезпечення права на повторне проведення розгляду в загальному порядку, якщо відсутність особи була спричинена поважними причинами.

Здійснення судового розгляду за відсутності обвинуваченого передбачено й положеннями кримінального процесуального законодавства низки країн, зокрема, Федеративної Республіки Німеччина, Великої Британії, Республіки Болгарія, Республіки Молдова, Естонської Республіки.

Наприклад, КПК Російської Федерації у ч. 4 ст. 247 передбачає можливість проведення судового розгляду за відсутності обвинуваченого у двох випадках: 1) якщо за кримінальне правопорушення невеликої або середньої

тяжкості він сам про це подав клопотання; 2) у виняткових випадках, за злочини тяжкі та особливо тяжкі, коли обвинувачений перебуває за межами Російської Федерації та/або ухиляється від явки в суд, якщо він не був притягнутий до кримінальної відповідальності на території іноземної держави щодо цього кримінального правопорушення [4]. Аналогічні підстави передбачено ч. 2 ст. 294 КПК Республіки Білорусь [5], ч. 2 ст. 315 КПК Республіки Казахстан [6]. Частина 2 ст. 269 КПК Естонської Республіки додатково до таких підстав відносить видалення обвинуваченого із зали судового засідання через порушення ним порядку судового розгляду та приведення себе після допиту в стан, який виключає його участь у судовому засіданні, а розгляд за його відсутності є можливим [7]. Згідно зі ст. 487 КПК Французької Республіки судовий розгляд щодо кожної належним чином викликаній до суду особи, яка не з'явилася у встановлений день і час, щодо окремих категорій справ здійснюється заочно [8].

ЄСПЛ також допускає можливість здійснення «заочного судового розгляду». Водночас у рішенні у справі «Шомоді проти Італії» зазначено, що така процедура відповідатиме ст. 6 Конвенції тільки у тому випадку, якщо державні органи вживають заходів для ретельної перевірки того, чи дійсно особа безумовно відмовилася від свого права виступати у суді [9].

Що стосується відеоконференції, то міжнародно-правові акти, які передбачають її застосування, відповідно до мети можна поділити на дві групи:

1) віднесено рекомендації та обов'язкові для виконання норми, що регулюють застосування відеоконференції для забезпечення безпеки учасників кримінального провадження (Керівництво для працівників системи кримінального правосуддя щодо виконання Декларації основних прин-

ципів правосуддя для жертв злочину і зловживання владою 1990 р., Рекомендації групи старших експертів «Великої Вісімки» 1996 р., Статут Міжнародного Кримінального Суду 1998 р.);

2) акти, що регламентують використання відеоконференції при наданні міжнародної правової допомоги (Комюніке конференції міністрів «Великої Вісімки» по боротьбі з транснаціональною організованою злочинністю 1999 р., Погоджені принципи застосування відеоконференції при наданні міжнародної правової допомоги країнам «Великої Вісімки» 2000 р., Конвенція про взаємодопомогу в кримінальних справах між державами-членами Європейського Союзу 2000 р., Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах 2001 р., Конвенція про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах 2002 р.).

Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р. та Конвенція ООН проти корупції 2003 р. передбачають застосування відеоконференції як для захисту учасників кримінального провадження, так і при наданні міжнародної правової допомоги.

Проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції регламентується також законодавчими актами зарубіжних країн: ст. 69 КПК Естонської Республіки, ст. 146 bis КПК Італійської Республіки; § 11, 13 Закону Королівства Швеція про взаємну правову допомогу у кримінальних справах 2000 р.; статті 140, 382 КПК Латвійської Республіки; ст. 168 Закону Нової Зеландії про докази від 4 грудня 2006 р. № 69; ч. 3 ст. 68 КПК Республіки Білорусь; статті 408, 446⁵ КПК Республіки Казахстан; ч. 6 ст. 35, ч. 4 ст. 278.1, ч. 3 ст. 376, ч. 2 ст. 389.12, ч. 8 ст. 389.13, ч. 3 ст. 376, ч. 2 ст. 407, ч. 2 ст. 399 КПК

Російської Федерації; 1782 Титулу 28 Зводу законів Сполучених Штатів Америки; пункти а, б ч. 2 ст. 32 Закону про кримінальну юстицію Великої Британії 1988 р.; статті 58а, 168е, 247а КПК Федеративної Республіки Німеччина тощо.

Розгляду питання про прийнятність відеоконференції як форми участі у судовому провадженні приділив увагу й ЄСПЛ. Показовою є справа «Марчелло Віола проти Італії». У своєму рішенні він констатував, що в інтересах чесного і справедливого судового розгляду особиста присутність обвинуваченого у суді має принципове значення. Водночас застосування відеоконференції не суперечить Конвенції та іншим міжнародним актам. Однак її застосування судом має бути вмотивоване, наприклад, необхідністю запобігання іншим кримінальним правопорушенням, захистом свідків і потерпілих, дотриманням розумного строку судового провадження тощо [10].

ЄСПЛ у своїх рішеннях неодноразово наголошував, що зі ст. 6 Конвенції не випливає безумовне право на публічне слухання справи або, тим більше, на обов'язкову особисту участь обвинуваченого у судовому провадженні (рішення у справах від 9 листопада 2006 р. «Голубєв проти Росії», від 9 липня 2009 р. «Григор'євських проти Росії», від 26 вересня 2012 р. «Саїд-Ахмед Зубайраєв проти Росії»). При розгляді цього питання повинні враховуватися особливості конкретного провадження і те, чи ефективно інтереси захисту представлені та гарантовані у суді.

Викладене є підтвердженням того, що міжнародні нормативно-правові акти, законодавство зарубіжних країн, прецедентна практика ЄСПЛ не містять застережень стосовно допустимості судового розгляду за відсутності обвинуваченого та застосування відеоконференції. Простежимо етапи впро-

вадження цих інститутів у кримінальне провадження України.

У Кримінально-процесуальному кодексі України від 28 грудня 1960 р. (далі – КПК України 1960 р.) розгляд справи за відсутності підсудного допускався лише у виняткових випадках, коли підсудний перебував за межами України й ухилився від явки до суду або коли справу про злочин, за який не може бути призначено покарання у вигляді позбавлення волі, підсудний просив розглянути за його відсутності (ч. 2 ст. 262) [11]. Із набуттям чинності КПК України від 13 квітня 2012 р. підстави для проведення судового провадження за відсутності обвинуваченого були суттєво обмежені. Так, відповідно до ч. 1 ст. 381 суд отримав право розглядати обвинувальний акт щодо вчинення кримінального проступку без проведення судового розгляду в судовому засіданні за відсутності учасників судового провадження тільки в тому випадку, коли обвинувачений, що був представлений захисником, беззаперечно визнав свою винуватість, не оспорує встановлені досудовим розслідуванням обставини і згоден із розглядом обвинувального акта за його відсутності, а потерпілий не заперечує проти такого розгляду [12]. У подальшому Законом України від 7 жовтня 2014 р. «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні злочини» [13] була передбачена можливість здійснювати спеціальне досудове розслідування та судово провадження (*in absentia*) у кримінальному провадженні щодо окремих злочинів, стосовно підозрюваного, обвинуваченого, крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності,

якщо він перебуває поза межами України (ч. 2 ст. 297¹, ч. 3 ст. 323 КПК України). І вже Законом України від 15 січня 2015 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо невідворотності покарання осіб, які переховуються на тимчасово окупованій території України або в районі проведення антитерористичної операції» додатково підставою здійснення спеціального досудового розслідування та спеціального судового провадження стало ухилення від явки на виклик слідчого, прокурора чи судовий виклик слідчого судді, суду (неприсуття на виклик без поважної причини більш як два рази) підозрюваним, обвинуваченим, який перебуває в районі проведення антитерористичної операції, та оголошення його у розшук [14].

Що ж до етапів впровадження відеоконференції у кримінальне процесуальне законодавство України, то вперше можливість проведення допиту свідка з використанням технічних засобів з іншого приміщення була закріплена ч. 6 ст. 303 КПК України 1960 р. у редакції Закону від 13 січня 2000 р. У подальшому, у зв'язку з ратифікацією Другого додаткового протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах 1 червня 2011 р., КПК України 1960 р. був доповнений ст. 85-3 «Застосування телефонної конференції та відеоконференції при проведенні слідчої дії». Вирішальним кроком у впровадженні цієї телекомунікаційної технології стало прийняття КПК України від 13 квітня 2012 р., що містить положення, які регламентують застосування відеоконференції під час досудового розслідування, судового провадження та при наданні міжнародної правової допомоги (статті 232, 336, 567).

Деякі автори відносять відеоконференцію до так званого «заочного судового розгляду», тобто розгляду за відсутності обвинуваченого, що є не зовсім

правильним [15, 389]. Про це свідчать такі положення:

1) спеціальне досудове розслідування та судове провадження здійснюється за відсутності підозрюваного чи обвинуваченого, в той час як при застосуванні відеоконференції особа хоча і не присутня безпосередньо (особисто) під час проведення процесуальної дії, але бере у ній участь за допомогою технічних засобів;

2) сфера застосування відеоконференції значно ширша, оскільки не тільки підозрюваний чи обвинувачений, а й інший учасник процесуальної дії може брати участь у провадженні дистанційно. Наприклад, засуджений, виправданий, особа, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, їхні захисники та законні представники, потерпілий, його представник і законний представник, цивільний позивач і цивільний відповідач, їх представники та законні представники, особа, стосовно якої розглядається питання про видачу в іноземну державу (екстрадицію), заявник, свідок та його адвокат, перекладач, експерт, спеціаліст;

3) спеціальне досудове розслідування та судове провадження можливе тільки щодо злочинів, передбачених статтями 109, 110, 110², 111, 112, 113, 114, 114¹, 115, 116, 118, частинами 2–5 ст. 191 (у випадку зловживання службовою особою своїм службовим становищем), статтями 209, 258, 258¹, 258², 258³, 258⁴, 258⁵, 348, 364, 364¹, 365, 365², 368, 368², 368³, 368⁴, 369, 369², 370, 379, 400, 436, 436¹, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447 Кримінального кодексу України. Водночас така заборона щодо застосування відеоконференції відсутня;

4) з клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді має право зверну-

тися прокурор або слідчий за погодженням із прокурором, а про здійснення спеціального судового провадження — прокурор (ч. 1 ст. 297², ч. 3 ст. 323 КПК України). Що ж до відеоконференції, то рішення про її застосування під час досудового розслідування приймається слідчим, прокурором у формі постанови, або слідчим суддею чи судом у формі ухвали з власної ініціативи або за клопотанням сторони кримінального провадження чи інших учасників кримінального провадження (ч. 2 ст. 232, ч. 2 ст. 336 КПК України);

5) участь захисника у спеціальному досудовому розслідуванні та судовому провадженні є обов'язковою, а при застосуванні відеоконференції така вимога відсутня;

6) при застосуванні відеоконференції більше забезпечується реалізація засади безпосередності дослідження показань, речей і документів, змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів і в доведенні перед судом їх переконливості. Адже органи досудового розслідування та суд мають можливість спостерігати за поведінкою, фізичним та емоційним станом особи, її жестами, виразом обличчя, голосом, реакцією на поставлені запитання, вазомоторами (реакціями організму, які не піддаються вольовому контролю людини або підсвідомості), ставити запитання та отримувати на них відповіді, що повністю забезпечується через аудіовізуальний контакт;

7) під час спеціального досудового розслідування та судового провадження підозрюваний, обвинувачений вважається належним чином ознайомленим зі змістом повістки про виклик з моменту її опублікування у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження. Водночас при застосуванні відеоконференції діють загальні правила щодо виклику учасника провадження для проведення процесуальної дії — вручення повістки про виклик, надіслання її поштою, електронною поштою чи факсимільним зв'язком, здійснення виклику по телефону або телеграмою (ч. 1 ст. 135 КПК України). Такий порядок виклику особи, на нашу думку, більшою мірою сприяє дотриманню та гарантуванню прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження.

На підставі викладеного доходимо висновку, що і спеціальне досудове розслідування, судово провадження за відсутності підозрюваного, обвинуваченого, і застосування відеоконференції спрямовані на вирішення завдань, закріплених у ст. 2 КПК України. Застосування названих інститутів не суперечить міжнародним нормативно-правовим актам, практиці ЄСПЛ, а, навпаки, передбачено законодавством багатьох зарубіжних країн. Однак етапи впровадження, правова регламентація, процедура та підстави здійснення спеціального досудового розслідування, судового провадження (*in absentia*) і відеоконференції є різними, що свідчить про їх відмінність.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. *Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків* від 28 травня 1970 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_341?nreg=99_341&find=1&text=%E7%E0%E0%E0%E0%E0%E0%E0%E0%E0%E0%E0%E0%E0%E0&x=9&y=11#w11.
2. *Рекомендації № 6 R (87) 18* Комітету міністрів Ради Європи країнам членам «Щодо спрощення кримінального правосуддя» від 17 вересня 1987 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_339.
3. *Резолюція № (75) 11* Комітету Міністрів Ради Європи «Про критерії, які регламентують розгляд, що проводиться за відсутності обвинуваченого» від 19 січня 1973 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.echr-base.ru/res75_11.jsp.

4. *Уголовно-процессуальный кодекс Российской Федерации от 18 декабря 2001 г. № 174-ФЗ* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_148689/.
5. *Уголовно-процессуальный кодекс Республики Беларусь. Принят Палатой представителей 24 июня 1999 г. № 295-З* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://pravo.by/world_of_law/text.asp?RN=hk9900295.
6. *Уголовно-процессуальный кодекс Республики Казахстан от 13 декабря 1997 г. № 207-1* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1008442.
7. *Code of Criminal Procedure of Estonia. Passed on February 2, 2003* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://legislationline.org/documents/section/criminalcodes>.
8. *Criminal Procedure Code of the French Republic. Inserted by Law № 2000-516 of June 15, 2000* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.legislationline.org/download/action/download/id/1674/file/848f4569851e2ea7eabfb2ffcd70.htm/preview>.
9. *Case of Somogyi v. Italy. Application no. 67972/01 Strasbourg, May 18, 2004* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://caselaw.echr.globe24h.com/0/0/italy/2004/05/18/case-of-somogyi-v-italy-61762-67972-01.shtml>.
10. *Case of Marcello Viola v. Italy. Application no. 45106/04. Strasbourg, January 5, 2007* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"fulltext":\["marcelloviola"\],"documentcollectionid":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{).
11. *Кримінально-процесуальний кодекс України від 28 грудня 1960 р. № 1003-05* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1001-05>.
12. *Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (станом на 2 березня 2015 р.)* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
13. *Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні злочини* : Закон України від 7 жовтня 2014 р. № 1689-VII [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1689-18>.
14. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо невідворотності покарання осіб, які переходять на тимчасово окупованій території України або в районі проведення антитерористичної операції* : Закон України від 15 січня 2015 р. № 119-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/119-19>.
15. *Маляренко В. Т. Перебудова кримінального процесу України в контексті європейських стандартів: теорія, історія, практика* : моногр. — К., 2005.

REFERENCES

1. *Ievropeiska konvetsiia pro mizhnarodnu diisnist kryminalnykh vyrokiv vid 28 travnia 1970 r.* [European Convention on the International Validity of Criminal Judgments of May 28, 1970]. Available at: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_341?nreg=994_341&find=1&text=%E7%E0%E7%ED&x=9&y=11#w11.
2. *Rekomendatsii № 6 R (87) 18 Komitetu Ministriv Rady Ievropy krainam chlenam «Shchodo sproshchennia kryminalnoho pravosuddia» vid 17 veresnia 1987 r.* [Recommendations No. 6 R (87) 18 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to Member States «On Simplification of Criminal Justice» of September 17, 1987]. Available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_339.
3. *Rezoliutsiia № (75) 11 Komitetu ministriv Rady Ievropy «Pro kryterii, iaki rehlamentuiut rozhliad, shcho provodytsia za vidsutnosti obvyuvacheno» vid 19 sichnia 1973 r.* [Resolution No. (75) 11 of the Committee of Ministers of the Council of Europe «On the Criteria Governing Proceedings Held in the Absence of the Accused» of January 19, 1973]. Available at: http://www.echr-base.ru/res75_11.jsp.
4. *Ugolovno-protsessualnyy kodeks Rossiyskoy Federatsii ot 18 dekabrya 2001 g. № 174-FZ* [Code of Criminal Procedure of the Russian Federation of December 18, 2001 No. 174-ФЗ]. Available at: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_148689/.
5. *Ugolovno-protsessualnyy kodeks Respubliki Belarus. Prinyat Palatoy predstaviteley 24 iyunya 1999 g. № 295-Z* [Code of Criminal Procedure of the Republic of Belarus. Adopted by the House of Representatives on June 24, 1999 No. 295-3]. Available at: http://pravo.by/world_of_law/text.asp?RN=hk9900295.
6. *Ugolovno-protsessualnyy kodeks Respubliki Kazakhstan ot 13 dekabrya 1997 g. № 207-1* [Code of Criminal Procedure of the Republic of Kazakhstan of December 13, 1997 No. 207-1]. Available at: http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1008442.
7. *Code of Criminal Procedure of Estonia. Passed on February 2, 2003* [Code of Criminal Procedure of Estonia. Adopted on February 2, 2003]. Available at: <http://legislationline.org/documents/section/criminalcodes>.
8. *Criminal Procedure Code of the French Republic. Inserted by Law № 2000-516 of June 15, 2000.* Available at: <http://www.legislationline.org/download/action/download/id/1674/file/848f4569851e2ea7eabfb2ffcd70.htm/preview>.

9. Case of Somogyi v. Italy. Application no. 67972/01 Strasbourg, May 18, 2004. Available at: <http://case-law.echr.globe24h.com/0/0/italy/2004/05/18/case-of-somogyi-v-italy-61762-67972-01.shtml>.
10. Case of Marcello Viola v. Italy. Application no. 45106/04. Strasbourg, January 5, 2007. Available at: [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"fulltext":\["marcelloviola"\],"documentcollectonid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{).
11. Kryminalno-protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 28 hrudnia 1960 r. № 1003-05 [Code of Criminal Procedure of Ukraine of December 28, 1960 No. 1003-05]. Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1001-05>.
12. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 13 kvitnia 2012 r. № 4651-VI (stanom na 2 bereznia 2015 r.) [Code of Criminal Procedure of Ukraine of April 13, 2012 No. 4651-VI (as of March 2, 2015)]. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
13. Pro vnesennia zmin do Kryminalnogo ta Kryminalnogo protsesualnogo kodeksiv Ukrainy shchodo nevidvorotnosti pokarannia za okremi zlochyny proty osnov natsionalnoi bezpeky, hromadskoi bezpeky ta koruptsiini zlochyny: Zakon Ukrainy vid 7 zhovtnia 2014 r. № 1689-VII [On Amending the Criminal Code and Code of Criminal Procedure of Ukraine on Inevitable Punishment for Certain Crimes against National Security, Public Safety and Corruption Offenses: Law of Ukraine of October 7, 2014 No. 1689-VII]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1689-18>.
14. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo nevidvorotnosti pokarannia osib, iaki perekhovuiutsia na tymchasovo okupovanii terytorii Ukrainy abo v raioni provedennia antyterrorystychnoi operatsii: Zakon Ukrainy vid 15 sichnia 2015 r. № 119-VIII [On Amending Certain Legislative Acts of Ukraine on Inevitable Punishment of Persons Fleeing to Temporarily Occupied Territories of Ukraine or in the Area of Counter-Terrorist Operations: Law of Ukraine of January 15, 2015 No. 119-VIII]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/119-19>.
15. Maliarenko V. T. Perebudova kryminalnogo protsesu Ukrainy v konteksti ievropeyskykh standartiv: teoriia, istoriia, praktyka [Reforming Criminal Process of Ukraine with a View to the European Standards], Kyiv, 2005.

Кучинська О. П., Черниченко І. В. Спеціальне досудове розслідування і судове провадження (*in absentia*) та відеоконференція: порівняльний аналіз

Анотація. На основі дослідження міжнародних та національних нормативно-правових актів, досвіду зарубіжних країн, практики Європейського суду з прав людини здійснено порівняльний аналіз інститутів спеціального досудового розслідування і судового провадження (*in absentia*) та відеоконференції у кримінальному провадженні України.

Ключові слова: відеоконференція, кримінальне провадження, спеціальне досудове розслідування, спеціальне судове провадження, Європейський суд з прав людини.

Кучинская О. П., Черниченко И. В. Специальное досудебное расследование и судебное производство (*in absentia*) и видеоконференция: сравнительный анализ

Аннотация. На основании исследования международных и национальных нормативно-правовых актов, опыта зарубежных стран, практики Европейского суда по правам человека осуществлен сравнительный анализ институтов специального досудебного расследования и судебного производства (*in absentia*) и видеоконференции в уголовном судопроизводстве Украины.

Ключевые слова: видеоконференция, уголовное производство, специальное досудебное расследование, специальное судебное производство, Европейский суд по правам человека.

Kuchynska O., Chernychenko I. Special Pre-Trial Investigation, Proceedings (*in Absentia*) and Videoconference: a Comparative Analysis

Annotation. A comparative analysis of institutions of special pre-trial investigation, proceedings (*in absentia*) and videoconference in criminal proceedings is made given the analysis of international and national legal acts, the experience of foreign countries, as well as case-law of the European Court of Human Rights.

Key words: videoconference, criminal proceedings, special pre-trial investigation, special proceedings, the European Court of Human Rights.